

T.C.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği – Bilgi Edinme Birimi

15717

Sayı : B.18.0.BHİ.0.00.00/610.01-872
Konu : Yazılı Soru Önergesi

27.09/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM'nin 10.08.2010 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-25100 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde alınan, Mersin Milletvekili Sayın Ali OKSAL' ın, 7/15717 esas sayılı yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup, cevabi yazımız ilişikte gönderilmektedir.

Arz ederim.

Prof. Dr. Veyisel EROĞLU
Bakan

EK
Cevabi yazı (2 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği: _____ :
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı

Bilgi _____ :
Başbakanlık

**MERSİN MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ OKSAL'IN
7/15717 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİ HAKKINDA
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI'NIN CEVABI**

SORU 1. *Alarko Firması ile yapılan sözleşme 2011 yılında sona erecek olup, barajın işletme hakkı yeniden ihale edilecektir. Eski ihale şartnamesinde bulunan "Berdan Baraj gölünde su seviyesi yeterince yüksek olduğu zamanlarda tam kapasite elektrik üretimi yapılır" ibaresinin, yeni ihale şartnamesine koyulmamasını ve "Berdan nehri yatağında su seviyesi de yüksek ise, geçici olarak, elektrik üretimi durdurulur" ibaresini eklemeyi, ekili alanların zarar görmemesi için böyle zamanlarda en düşük seviyede elektrik üretiminde bulunulur, ibaresini şartnameye koymayı, böylelikle nehir yatağındaki su seviyesini düşürerek taşkınları önlemeyi düşünüyor musunuz?*

CEVAP 1. Berdan Barajı, her yıl DSİ Genel Müdürlüğümüzce hazırlanan İşletme Programı çerçevesinde; Adana 6. Bölge Müdürlüğümüzce işletilmekte olup, bugüne kadar herhangi bir problem yaşanmamıştır. Hazırlanan programa göre taşkın döneminden önce barajda taşkın hacmi boş bırakılarak gelen taşkının ötelenmesi sağlanmaktadır. Barajın uzun yıllar ortalama akımı 1212 hm^3 'dür. Berdan HES maksimum $48 \text{ m}^3/\text{s}$ su kullanabilmekte olup, bu debinin de taşkına sebep olması söz konusu değildir.

SORU 2. *Berdan nehri üzerindeki, Berdan Barajının toplam hacmi kaç m^3 tür? Bu hacmin sulama ve enerji dışında, taşkın ötelemeye ayrılan bölümün hacmi ne kadardır?*

CEVAP 2. Berdan Barajı'nın taşkın kontrol seviyesindeki maksimum depolama hacmi $199,8 \times 10^6 \text{ m}^3$, taşkın kontrol hacmi ise $94 \times 10^6 \text{ m}^3$ 'tür.

SORU 3. *Berdan Barajının taşkın ötelemeye ayrılan hacmi, taşkın öteleme fonksiyonunun yerine getirilebilmesi için yeterli midir?*

CEVAP 3. Berdan Barajı ve seddeler taşkın önleme fonksiyonlarının yerine getirmektedir. Ancak, sedde içinde müdahaleler (ev yapma, çok yıllık bitki yetiştiriciliği v.s) ve nehir yatağının siltasyonla dolması sedde içerisinin yer yer su altında kalmasına sebep olmaktadır. Sedde dışında taşkın zararı söz konusu değildir.

SORU 4. *Berdan Hidroelektrik Barajının teknik şartnamesine, yeterli taşkın öteleme alanı oluşturmasını sağlayıcı hükümler koyulmuş mudur? Eğer koyulmamışsa, daha sonra yapılacak ihale şartnamesine bu hususta düzenlemeler koymayı düşünüyor musunuz?*

CEVAP 4. Berdan HES Su Kullanımı ve İşletme Esasları Hakkında Anlaşma'nın 4. maddesinde "Berdan Barajından içmesuyu, sulama, taşkın koruma ve enerji maksatlarına uygun olarak ne zaman ve ne kadar su bırakılacağını belirleyecek olan işletme planları ve bu planların muayyen süreler sonundaki revizyonları DSİ tarafından yapılır. Şirket bu planlara uymakla yükümlüdür..." hükmü yer almaktadır.

SORU 5. *Mersin İli Tarsus İlçesinde yer alan ve Mersin İlimizin diğer ilçelerinde yer alan, taşkından koruma tesislerinin, meydana gelen taşkınları önlemede yetersiz kalmasının sebepleri nelerdir? Bu sebepler göz önüne alınarak, nasıl çalışmalar yapılması öngörülmektedir?*

CEVAP 5. Taşkından koruma tesisleri; taşkınların önceden kesin olarak tahmini mümkün olmadığından, istatistikî analizlerle geçmişteki kayıtlar kullanılarak belirli ihtimallere dayalı tahminlerde bulunularak projelendirilir ve inşa edilir. Kabul edilebilecek ihtimaller yüksek alınsa dahi risk söz konusudur. Mersin İlinde yaşanan taşkınların başlıca sebepleri; taşkından koruma tesislerine ve dere yataklarına vatandaşlar ve/veya çeşitli kurumlarca yapılan müdahaleler ve kesit yetersizlikleridir.

Bu sebeplerin ortadan kaldırılabilmesi için, il ve ilçe sınırları içerisinde yapılmış ve yapılacak olan taşkından koruma tesislerinin işletilmesi ve akarsu yataklarının korunması ile

alakalı olarak kuruluşların görev, yetki ve çalışma, denetim esas ve usulleri ile gerekli hizmetlerin kurumlar arası görev dağılımlarını belirlemek maksadıyla 24.08.2006 tarihinde "Mersin İli Taşkın Kontrol Tesisleri İşletme Tebliği" yayımlanmıştır.

Tebliğ gereğince; taşkın ihtimalinin bulunması halinde veya taşkın durumlarında Valilikçe kurul olağanüstü toplantıya çağırılır. Mersin İl Taşkın Koordinasyon Kurulu, son toplantısını 27/05/2010 tarihinde gerçekleştirmiştir. Mersin İlinde Taşkın Koruma maksadıyla İdaremiz tarafından yapılan çalışmalar aşağıda sunulmuştur.

İnşaati tamamlananlar; Mersin-Erdemli-Alata Deresi I. Kısım ıslahı, Mersin-Erdemli Arpaçbahşiş I. Kısım, Mersin-Erdemli-Tömük Deresi I. Kısım, Mersin-Erdemli-Kocahasanlı Deresi, Mersin-Erdemli-Mutlubucak Deresi, Mersin-Erdemli-Çaltılı Deresi,

İnşaati devam edenler; Mersin-Erdemli Lamas Çayı, Mersin-Silifke-Akdere Deresi, Mersin-Erdemli Arpaçbahşiş Deresi II. Kısım, Mersin-Erdemli Kuruçay Deresi Islahı, Mersin-Merkez Efrenk Çayı ıslahı,

İhale çalışmaları devam edenler; Mersin-Aydıncık ilçesi Büyükalan Deresi, Mersin-Aydıncık ilçesi Küçükalan Deresi, Mersin-Aydıncık ilçesi Köşk Deresi, Mersin-Aydıncık ilçesi Kamaş Deresi, Mersin-Silifke ilçesi Bebek Deresi, Mersin-Silifke ilçesi Akarca Deresi, Mersin-Bozyazı ilçesi Aksaz Deresi, Mersin-Erdemli-Alata Deresi II Kısım ıslahı, Mersin Silifke Bolacalıkoyuncu Köyü Kocapınar Deresi ıslahı, Mersin Erdemli Kızkalesi beldesi Mintan Deresi Islahı projeleri.

SORU 6. Tarsus İlçe merkezi ve en az 15.000 hektar tarım arazisinin Berdan Nehri taşkınlardan korunabilmesi için DSİ Bölge Müdürlüğünce hazırlanan "Berdan Nehri Mansap Islahı Rehabilitasyon Projesi" ne zaman hayata geçirilecektir? Bu konuda atılan somut adımlar nelerdir? Hangi kurum, ne kadarlık bir sürede, hangi çalışmaları yapmıştır?

CEVAP 6. Adana 6. Bölge Müdürlüğümüz tarafından hazırlanan "Berdan Nehri Mansap Islahı Rehabilitasyonu Planlama Raporu" Genel Müdürlüğümüzce 2007 yılında onaylanmış olup, Tarsus Belediyesince kamulaştırmasının yapılması halinde proje, yatırım programına alınabilecektir.

SORU 7. Mersin İli Tarsus İlçesi Berdan Nehri çevresindeki araziler yılın belirli mevsimlerinde yağın yağmurlar ve eriyen karlar dolayısıyla sular altında kaldığı için, yıllar önce 1956 yılında bu yerler taşkın saha olarak ilan edilmiştir. Ancak geçen yıllar içerisinde DSİ tarafından alınan tedbirler ve yapılan barajlar göz önüne alındığında ilgili yerlerdeki uygulamalarda bazı hak kayıplarını önlemek için bu yerlerin taşkın saha kapsamından çıkartılmasını düşünüyor musunuz?

CEVAP 7. Bundan sonraki yıllarda uygulanacak olan ıslah projelerine bağlı olarak taşkın hesaplarının yeniden yapılması sonrasında, taşkına maruz kalması muhtemel sahaların yeniden düzenlenmesi mümkün olabilecektir. Ancak, seddeler arasının taşkın sınırı dışına çıkarılması söz konusu değildir.

SORU 8. Avrupa Birliği ülkelerinde ve diğer gelişmiş ülkelerde, hidroelektrik santrallerinin taşkınları önleme fonksiyonunu artırmak için yapılan çalışmalar nelerdir?

CEVAP 8. AB ülkelerinde ve diğer gelişmiş ülkelerde barajların taşkın önleme fonksiyonlarını artırmak için alınan önemli tedbir, dolusavakları boyutlandırılırken "feyazan ötelemesi" yapmaktır. Böylece gelen büyük debilerin önemli bir kısmı baraj rezervuarında geçici olarak depolanır, dolusavaktan küçük debiler bırakılarak mansapta yaşayan vatandaşlarımızın can ve mal emniyeti artırılmış olur.

Esasen bu konuda DSİ Genel Müdürlüğümüzce, "Dolusavak Proje Feyazan Debinin Seçimi" konulu 2006/1 sayılı Genelge yayımlanmış olup, ülkemizde de baraj projelerinde "feyazan ötelemesi" mutlaka yapılmakta ve barajların taşkın önleme kabiliyeti artırılmaktadır.

